EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.11.2026
COM(2026) 627 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE,

mis käsitleb komisjoni 2025. aasta läbirääkimisi ekspordikrediidi valdkonnas määruse (EL) nr 1233/2011 tähenduses

1. Sissejuhatus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määruse (EL) nr 1233/2011 (mis käsitleb riiklikult toetatavate ekspordikrediitide suuniste rakendamist ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2001/76/EÜ ja 2001/77/EÜ)[1] I lisas on sätestatud, et Euroopa Komisjon esitab igal aastal Euroopa Parlamendile aruande riiklikult toetatavate ekspordikrediitide üle peetud läbirääkimiste kohta. Käesolev aruanne käsitleb rahvusvaheliste ekspordikrediidi eeskirjadega seotud peamisi suundumusi 2025. aastal (1. jaanuarist kuni 31. detsembrini).

Alates 1970. aastate lõpust on **OECD riiklikult toetatava ekspordikrediidi kokkulepe** (edaspidi „kokkulepe“) peamine rahvusvaheliste ekspordikrediidi eeskirjade kogu[2]. Lisaks ekspordikrediiditehingute üldeeskirjadele sisaldab kokkulepe ka sektorileppeid, mis hõlmavad erieeskirju konkreetsete tööstussektorite ja tegevusliikide rahastamise kohta, sealhulgas kliimamuutuste sektorilepe, laevanduse sektorilepe ja õhusõidukite sektorilepe.

2. Aruandeperioodil OECDs toimunud arengud

Asjaomase aruandeperioodi kõige olulisemad arengud olid järgmised: kokkuleppe ajakohastamise teise etapi käivitamine, XII lisas esitatud turuintressi viitemäära (CIRR) sätete muutmine, et kehtestada turuintressi viitemäära (CIRR) arvutamiseks 100 baaspunkti suurune alaline marginaal, ning edusammud läbirääkimistes laevanduse sektorileppe läbivaatamise üle, et kehtestada uued rahastamistingimused (ligi) null- ja vähese heitega laevade jaoks. Allpool on välja toodud ka mitmed muud märkimisväärsed suundumused.

Kokkuleppe ajakohastamise teine etapp

Olukorras, kus ekspordi rahastamise üleilmne olukord on viimase kahe aastakümne jooksul täielikult muutunud, leppisid kokkuleppe osalised 2025. aasta novembris kokku, et käivitavad kokkuleppe ajakohastamise teise etapi, et reageerida uute osalejate, erinevate rahastamismudelite ja süveneva geostrateegilise konkurentsi kasvavale survele.

2025. aasta detsembris esitas EL ettepaneku ajakohastamise teise etapi kohta, keskendudes kaheosalisele lähenemisviisile: **paindlikkus**, mis võimaldab eksportijatel tõhusamalt konkureerida OECD-väliste osalejatega, eelkõige arenguriikides, ajakohastades seotud abi raamistikku ja uurides võimalikke täiendavaid paindlikkusmeetmeid soodustingimustel rahastamise puhul, ning **läbipaistvus** kaubandusega seotud riikliku toetuse puhul, mis jääb kokkuleppe kohaldamisalast välja, et uurida, kas selline toetus kujutab endast kaubandusmoonutuste ohtu.

Kokkuleppe ajakohastamise teise etapi ulatus hõlmas erinevaid omavahel seotud küsimusi, mida arutati osaliste varasematel kohtumistel, sealhulgas seotud abi, sotsiaalse taristu rahastamine tärkava turumajandusega ja arenguriikides, maksenõuete vähendamine teatavates riikides, konkurentsivõime tagamine OECD-väliste riikidega ja ekspordi rahastamise

[1] ELT L 326, 8.12.2011, lk 45.

[2] Praegu on kokkuleppel 11 osalist: Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Euroopa Liit, Jaapan, Kanada, Korea, Norra, Šveits, Türgi, Uus-Meremaa ja Ühendkuningriik.

korrakohane kasutamine. Nimelt esitas EL 2025. aasta märtsis ettepaneku seotud abi eeskirjade läbivaatamise kohta ning veel üks osaline esitas 2025. aasta juunis ettepaneku kokkuleppe muutmiseks, et näha ette soodsad tingimused taristusektori tehinguteks, ning 2025. aasta novembris ettepaneku edendada taristu rahastamist tärkava turumajandusega ja arenguriikides.

Lepiti kokku, et need küsimused integreeritakse laiematesse aruteludesse ajakohastamise teise etapi üle, mis on osaliste 2026. aasta töö keskmes.

Energeetikasektor ja fossiilkütuste toetamine

Kokkulepet ei saavutatud ELi 2024. aasta märtsi ettepaneku suhtes keelata riiklikult toetatavad ekspordikrediidid või seotud abi fossiilkütustel põhineva energeetika sektorile ning teha seda ainult piiratud ja selgelt määratletud tingimustel, mis on kooskõlas 1,5 °C soojenemise piirangu ja Pariisi kokkuleppe eesmärkidega. Samal ajal esitati 2025. aasta juunis ettepanek kokkuleppe artikkel 6 ja artikli 12 punkti c väljajätmiseks ning mitu osalist, sealhulgas EL, olid sellele vastu.

Seda arvesse võttes teavitas EL 2025. aasta märtsis osalisi oma kavatsusest liikuda edasi energiasektoriga seoses toetatavate tehingute vabatahtliku läbipaistvustestiga ning kutsus kõiki huvitatud osalisi algatusega ühinema. Esimene avalik aruanne „Voluntary Transparency for Energy Transactions notified under the Arrangement on Officially Supported Export Credits“ (vabatahtlik läbipaistvus riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppe alusel teatatud energiatehingute puhul) avaldati 17. novembril 2025 Austraalia, Norra, Šveitsi, Ühendkuningriigi ja ELi osalusel. Seda ajakohastatakse kord aastas.

Kaubandusega seotud abi küsimused

2025. aasta märtsis esitas OECD sekretariaat teksti ettepaneku lisada kokkuleppesse aruandlusnõuded ja kohustus kohaldada sidumata riikliku arenguabi krediidi andmisel rahvusvahelist võistupakkumist, mida sisaldab sidumata arenguabi krediiti käsitlev leping. Võttes arvesse muid kokkuleppe ajakohastamise teise etapi raames käimasolevaid arutelusid abiga seotud küsimustes, soovisid osalised rohkem aega, et kaaluda, kas enne teksti kokkuleppesse lisamist tuleks arvesse võtta muid kaalutlusi. Lepiti kokku, et seda küsimust käsitletakse ajakohastamise teist etappi käsitlevate laiemate arutelude raames.

Turuintressi viitemäära reform

Pärast LIBORi lõpetamist 2021. aastal leppisid osalised oma 159. kohtumisel 2023. aasta novembris kokku pikendada turuintressi viitemäära ajutise marginaali kehtivust – 100 baaspunkti, mille kehtivusaeg pidi lõppema 14. juulil 2024, ühe aasta võrra (st 14. juulini 2025), et oleks aega arutada püsivama lahenduse üle, mis tagaks eksportijatele, ostjatele ja sidusrühmadele prognoositavuse.

Osalised leppisid 9. juulil 2025 kirjaliku menetluse teel kokku, et turuintressi viitemäära marginaal säilitatakse 100 baaspunkti tasemel ja kokkuleppe teksti muudetakse vastavalt (st muudetakse XXII lisa joonealust märkust 3, et jätta välja ajutise meetme mis tahes tähtaeg,

asendades selle järgmisega: „Osalised lepivad kokku 100 baaspunkti suuruses marginaalis kõigi vääringute puhul, kuni lepitakse kokku alternatiiv“). Eesistuja rõhutas, et see ei välista tulevasi muudatusi, kui osalistel on alternatiivseid võimalusi, mida tulevikus soovitada.

Sektorilepped

Kliimamuutuste sektorilepe

Kliimamuutuste sektorileppega seotud töö jätkus 2025. aastal järgmistel teemadel:

- Kohatäidetega sektorid (millel puuduvad määratlused ja standardid): projektiklass H 4. liik (vähese heitega veetransport) ja projektiklass J (puhaste vedelate ja gaasiliste kütuste tootmine). Seoses projektiklassiga H leppisid osalised kokku selle projektiklassi edasiste sammude kohta otsustamisega oodata, kuni laevaehituskomitee mitteametlik eksperdirühm on oma töö lõpule viinud. Projektiklassi J puhul esitati 2025. aasta novembris kokkuleppesse lisamiseks ettepanek teksti kohta. Ekspertidel paluti esitada märkusi ja jätkata jõupingutusi, et töötada välja tekst, milles oleks võimalik kokku leppida.

- Muud sektorid: Projektiklassi D (süsinikdioksiidi kogumine, kasutamine ja säilitamine) ja projektiklassi F (saastevaba vesinik ja ammoniaak) osas muudatusi kokku ei lepitud ning mõlemad jäeti alates 2025. aasta novembrist osaliste koosolekutel kliimamuutuste sektorileppe päevakorrapunktist välja. Osalejad leppisid 2025. aasta märtsis kokku, et projektiklassi E – 1. liigi (energia juhtimine, ülekandmine ja jaotamine) teksti, mis on seotud arukate võrkudega, ja et projektiklassi C – 3. liigi (arukad võrgud) teksti vaatamata kattuvusele ei muudeta.

Laevanduse sektorilepe

Mitteametlik eksperdirühm kohtus 2025. aastal neli korda (14. märtsil 2025, 19.–20. juunil 2025 Oslos, 24.–25. septembril 2025 ja 20.–21. novembril 2025 istungitevahelisel kohtumisel). Jätkusid arutelud konkreetsete rahastamistingimuste kindlaksmääramise üle summutitoru heiteta ja nullilähedase heitega laevade, taastuvenergiasektoris tegutsemiseks ette nähtud laevade ja vähese heitega laevade jaoks, keskendudes eelkõige tehnilistele kriteeriumidele summutitoru heiteta laevade ja nullilähedase heitega laevade määratlemiseks. Jätkusid ka arutelud ELi ettepaneku üle inkorporeerida kokkuleppe turuintressi viitemäära käsitlevad sätted sektorileppesse.

Nendel kohtumistel kogus sõltumatu eksperdirühm väliskülalistelt, sealhulgas poliitikakujundajatelt, valitsusvälistelt organisatsioonidelt, akadeemilistelt ringkondadelt ja kodanikuühiskonnalt eksperdiarvamusi mitmesugustel teemadel, sealhulgas ELi algatuste kohta, nagu algatuse „FuelEU Maritime“ määrus, IMO nullnetoheite raamistik ning merendussektori süsinikuheite vähendamise peamised ülemaailmsed suundumused ja reeglid.

Arutelud sektorileppe muudetud teksti üle jätkusid 2026. aastal ja kokkulepe on nüüd valmimisjärgus.

Õhusõidukite sektorilepe

Kogu 2025. aasta jooksul jätkus Kaplinna konventsiooni eksperdirühmas (mis loodi õhusõidukite sektorileppe osaliste 75. koosolekul 2024. aasta novembris) töö nende riikide loendi läbivaatamisega, kus on lubatud garantiipreemiate alammäärade vähendamine (edaspidi „Kaplinna loend“). See töö jätkus veel ka 2026. aastal. 4. aprillil 2025 kiideti heaks ettepanek lisada Kaplinna loendisse Araabia Ühendemiraadid.

Samuti lepiti kokku, et muudetakse võlgniku reitinguprotsessi õhusõidukite sektorileppe vähese tähtsusega tehingute puhul, et lihtsustada võlgniku riskiga seotud menetlust. Lisaks lepiti kokku õhusõidukite sektorileppe muutmises, et muuta –29 baaspunkti suurune ajutine krediidiriskiga korrigeerimise marginaal (CAS – Credit Adjustment Spread) turupõhise lisamaksu arvutamisel alaliseks. Kokkuleppe teksti muudeti vastavalt 2026. aastal.

Arutelud edenesid ka ELi ettepaneku üle muuta õhusõidukite sektorileppe tingimusi, et võimaldada väljamaksete rahastamist enne uute õhusõidukite tarnimist, ent osalised näitasid üles vähest huvi osaleda edasistes aruteludes sektorileppe raames.

Muud arengud

Ühisseisukoht

2025. aastal tegid osalised kaks ühisseisukoha ettepanekut.

Esimene ühisseisukoha ettepanek tehti 8. juulil 2025, mille osalised seejärel 5. augustil 2025 heaks kiitsid. Selle eesmärk oli võimaldada Ukrainal saada seotud abi (vähemalt 35 % soodustusega), kuigi Maailmapank on selle kaks aastat järjest liigitanud üle keskmise sissetulekuga riigiks (UMIC). Põhjus oli selles, et Maailmapanga ajakohastatud Ukraina sissetulekute liigitus oli tegelikult seotud ehitustegevuse suurenemisega ülesehitustöödel, rahvastiku vähenemise ja hinnatõusuga. Seega ei tohiks tulude uue liigituse tõttu takistada Ukrainal saada seotud abi, kuna see ei vastaks seotud abi keelustamise peamisele põhjusele kõrgema keskmise sissetulekuga riikides, milleks on kaubandusmoonutuste vältimine ja ekspordikrediidi soodustamine kokkuleppe tüüptingimuste, mitte seotud abi tingimuste alusel. Ühisseisukoht kehtib kuni 7. augustini 2027.

Teine ühisseisukoht, mille kohta tehti ettepanek 3. novembril 2025 ja mis kiideti heaks 5. detsembril 2025, oli taotlus teha seotud abi puhul üheaastane erand riigi rahastamiskõlblikkuse eeskirjadest, et võimaldada seotud abi toetust konkreetsele projektile Mongoolias, mille liigitamine üle keskmise sissetulekuga riigiks kinnitati 2025. aasta juulis. Ühisseisukoht kehtib kuni 5. detsembrini 2026.

3. Rahvusvaheline ekspordikrediidi töörühm (IWG)

Rahvusvaheline ekspordikrediidi töörühm loodi 2012. aastal foorumina dialoogi pidamiseks OECD ja OECDsse mittekuuluvate valitsuse poolt toetatava ekspordikrediidi pakkujate vahel, et leppida kokku uutes mitmepoolsetes põhimõtetes ja vormistada need suunistena. Vaatamata sellele, et aastatel 2012–2019 korraldati 20 töörühma läbirääkimisvooru, olid edusammud ebapiisavad. Seepärast otsustasid EL ja töörühma teised liikmed 19. novembril 2020 peatada

oma osalemise tehnilistel läbirääkimistel[3]. Komisjon ja nõukogu on alates 2021. aasta lõpust igal aastal hinnanud, kas on toimunud muutusi, mis õigustaksid kõrgetasemelist kohtumist, et arutada IWG võimalikku taaskäivitamist. Iga läbivaatamise käigus, sealhulgas 2025. aasta novembris, jõuti järeldusele, et vajalikud tingimused ei ole täidetud ning eelkõige ei ole ükski rahvusvahelise töörühma liikme valitsus teinud põhiküsimuste kohta ettepanekuid. Järgmine läbivaatamine on kavandatud 2026. aasta lõpuks.

Komisjon hoiab Euroopa Parlamenti ja nõukogu uute arengusuundumustega kursis.

[3] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/eu-and-10-other-members-suspend-participation-negotiations-international-working-group-export-2020-11-19_en